

ДІЛО

виходить щоденно перепол.

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок 16, II. пов.
Ковто пошт. над. 143.322.
Адреса для телеграм:
„Діло“ Львів.
Нач. Редактор приймає
від 10—11 год. перепол.
Рукописи не зберігаються.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно в гривні 6,250.000 Мп.
ЗА ГРАНИЦЕЮ:
В Америці 1 дол., Франції,
Голландії, Бельгії 10 фл. фл.,
Італії 10 л., Німеччині 11 мк.
в. марок, Швейцарії 5 шв.
фр., Чехословаччині 20 ч. ко-
пек, Румунії 100 лей, Болга-
рії 50 л., Австрії 11,000.000
шк. Зміна адреси 100000 шк.

В справі оголошень
виплатитися до Адмі-
ністрації.

ЦІНА
ОДНОГО ПРИМРНИКА
250.000 Мп.

Видас: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО“.

Начальний редактор: Д-р ДМИТРО ЛЕВИЦЬКИЙ.

Зі замкненими очима!

Останні дні принесли нові факти, які являються черговим звеном в нормуванні відношення українського народу

до свого західного сусіда. Розпочалося арештування членів УСДП. Ці арештування поширено на всі

земними кратами опинилися вже не тільки члени і симпатизи УСДП, а й громадські діячі з українського національного табору, що нічого спільного не мають з соціалізмом.

І це була тільки прелюдія. Після неї заарештувала польська поліція генеральний наступ на Український Університет. Ідуть ревізії в українських товариствах і приватних помешканнях громадян, на кожній нащепт офіціальних і добровольців-агентів з поміж „добрих сусідів“, поліційні арешти переповнюються студентами і старшими громадянами. Поміж арештованими є дівчата, з якими поліція поводить, як зі злочинцями, хоча притокою до їхнього арештування був злочиний, неперівернений донос, хоча вони не брали ніякої участі ані в політичній життю ані в життю академічній моголді (Ст. Свирський, О. Бесарабова). І знову: арештування і ревізії поширюються на цілий край.

В ході цієї нагінки польській сойм, найвища законодавча установа, рішає відібрати українському населенню столиці Волині його собор.

В цій акції об'єднується діяльність польської поліції і польської преси на „кресах“ в один гармонійний акорд: поліція переводить ревізії та арештування, а одночасно збирає у себе представників польської „кресової“ преси, подаючи їй інструкції, як вона має освятлювати подвиги поліції. І польська преса пише про це зі захопленням. Півофіціальна „Газета Львова“ з 10. с. м. присвячує похородам поліції на Український Університет передовицю п. з. „Кобус“, в якій називає конфіскацію частини університетських актів, приватної машини до писання, арештування і т. д. „великим sukcesом“, вмовляє у своїх читачів, що це є ліквідація Українського Університету, що це є „втихомирнення“ української суспільності.

Ще недавно та сама польська преса подавала вістки про віддання суспільності, що під царською коронкою і під пруським чоботом організували польське підпольне шкільництво. Польські журнали поміщують згадки про педагогів, що в умовах підземного життя мали відвагу і енергію присвячувати свій труд розбудові нелегального польського шкільництва. І треба сказати: серце Німців і Москалів не найшовся ні один публіцист, який з такою дикою, прямо садистичною насолодою нацьковував би поліцію проти польської школи, як це робить тепер польська „кресова“ публіцистика у відношенню до Українських Високих Шкіл, тепер — після великої світової війни, в добі самовизначення народів, після світового революційного відкату, після польсько-української війни.

З якоюсь дивною, очайдушною легкомудрістю долається з польського боку оливи до огню. Хоча

Поляки хочби у власній недавній історії мають віз-трашючі приклади, до чого такі методи володіння доводять. Та Поляки ніколи не грішили використанням досвідів навіть власної історії. Чи треба пригадувати польсько-українські відносини за часів шляхетської історичної Польщі? З сьогож досвіду Поляки не скористали, навіть опинившись спільно з українським народом під спільним чужим чоботом. Пригадуємо тільки саму університетську справу за останні 25-ліття.

Коли Україні не здобули свого університету у Львові, так тільки тому, що проти сього всіма силами боролося „Польське Коло“ у віденському парламенті. Відомий польський соціолог і публіцист Л. Кульчицький називає викрути, якими боролося польські політики проти українського університету взагалі (не тільки у Львові), блазеньськими, а їхні аргументи називає і несмачними. Боротьба за український університет має вже свою 25-літню історію. Є в ній глибоко-трагічні моменти. І ця боротьба вело не саме студентство, а ціла суспільність. В зв'язку з постійним порушенням боротьби за університет в центрі нашої країни, широким відгомном відкликувалася ціла суспільність. Так було за австрійських часів, так є ще в більшій мі-

рі тепер, коли зник з обрію „той третій“: Відень.

Коли польська львівська преса старається відмежовувати справу Українського Університету від української суспільності і вписати її на conto виключно молоді, так це є звичайним самообманом з польського боку. Самообманом, який може тяжко пімститися. Справа університетська являється в найвищій степені наболілою. І тактика, яку в цій справі Поляки пристосовують на різні лади вже від чверть століття (не допустити до оснування Українського Університету!), у великій мірі причинилася до поглиблення пропасти між обома народами.

В частині польської преси (не львівської!) з'являються в останніх часах Касандрині голоси на тему злуцьких відносин на „кресах“. Ці відносини страшніші, як це здається польським публіцистам в Кракові та Варшаві.

Сіють бурю!

Польський сойм рішив відібрати українському православному населенню Луцький собор. Нічого не промовили до мозків польської реакції слова остороги пос. С. Хруського. А він наглядно виказував, що лужькі латинники не можуть мати ніяких прав до собору: латинське духовенство давним давно покинуло руїни побернардинського монастиря в Луцьку; місцеве православне населення коштом 260 тис. рублів (40 тис. додало царське правительство) відреставрувало і перебувало до будинку і так повстав собор. Латинники мають в Луцьку і околиці 12 святинь, а православні 30. А треба зазначити, що православного населення в Луцьку 80%. Православним пропонується тепер невеличкий костел, який лежить в недоступному місці, у військових кошах. Латинники в Луцьку мають великий ко-

стел (при ньому є духовний семінар і палата біскупа), мають кілька каплиць, великий гарнізонний костел (вже давніше „ревіндикований“), а православним залишається в самім Луцьку тільки невеличка церква, яка може помістити до 300 осіб, і кілька каплиць.

З польської преси критично віднісся до цієї ухвали польського сойму „Курер Польскі“, називаючи її протидержавною резолюцією, приписуючи її „націоналістичній і клерикальній демагогії“.

„Курер Польскі“ подає низку аргументів, які промовляють за тим, щоби не подражнювати релігійні почування українського православного населення. Та це все — тепер зайві балачки. Факт відібрання українському населенню його святині відібється голосним гомоном не тільки на Волині.

Примари Версайського Договору.

Політична сензація. — Що рзз Льюд Джордж. — Американський інтелектуалізм спростувань. — Актуальне питання. — Погляд „Таймса“. — Шорт примари.

В останніх днях англійська, французька та німецька преса мають нову сензацію. Нагоду до неї дав ще раз enfant terrible англійської дипломатії: Льюд Джордж. В приватній розмові з одним американським журналістом, Л. Джордж заявив, що підчас Мирної Конференції він був завзятим ворогом кляузулі версайського договору, яка давала право союзникам на 15-літню окупацію рейнської території. Однак в момент, коли це питання вирішувалося в Парижі,

він як англійський президент міністрів, мусів на кілька днів виїхати до Лондону, у деяких державних ділах. Колиж вернувся назад у Париж, президент Вільсон дав за цей час переконатися президентові Клемансо і згадана кляузула була прийнята. Л. Джордж висловився, що між ними існував у цій справі „таємний пакт“, невідомий йому, і що з огляду на це — його опозиція не мала успіху.

У чому ж сенсація такої заяви? Іно Американський журналіст, за-

кий на сензацію, користується приватною розмовою Л. Джорджа і пересилає деякі відривки з неї телеграфічно, до нью-йоркського „World“, у день смерті Вільсона. 2-о Справа про яку розмавляє Л. Джордж є у безпосереднім зв'язку з матеріалами, які приготували до друку французьке міністерство закорд. справ зі запитом: чи воно не має нічого проти видання цієї т. зв. „Жовтої Книги“, де передається історія мирової конференції. Англійське міністерство пересилає ці документи Л. Джорджові для переглядення, тому, що вони торкаються його особисто. І поскільки він має змогу дати відповідь своєму урядові, а льондонський уряд — париському, вже погляд Л. Джорджа про цю справу трубить по світі нью-йоркський часопис. Ідуть роз'яснення і спростування. Англ. міністерство закорд. справ видає офіціальний комунікат, де подекуди виправдується зі збівним законним арештом факту, що переслано до точні документи Л. Джорджові як компетентному. Французьке м-тво закорд. справ оголошує зі свого боку комунікат у якому протестує проти „інсинуацій“ Л. Джорджа про якийсь „таємний пакт“ між Клемансо і Вільсоном. Париський орган Клемансо „Его Насіональ“ називає одночасно заяву Л. Джорджа вадом недужою уяви. Французька преса обурюється, англійська — чіхається: яким робом цю історію замазати, німецька аж гуде з рідощів.

Спростування продовжується. Л. Джордж дня 8-го ц. м. у своїм органі „Дейлі Кронікл“ складає заяву, що його вислів про „таємний пакт“ є неправдивий і що президент Вільсон та Клемансо поводитись з усіх своїх нарадах незвичайно лояльно, подючи до його відомо результати своїх розмов. Одночасно американський журналіст бере великосердо всю вину на себе: що, мовляв, не мав права подавати у пресу політичних думок Л. Джорджа, який проти цього сам застерігався.

Цей інцидент з історії дипломатії останніх літ, не має би більшого значіння, колиб він торкався дуже актуального й одночасно болючого питання з яким патисе до діла нині нова англійська політика: французької окупації німецьких територій. З цим питанням є зв'язані деякі перспективи економічної відбудови Європи, в якій бажає би взяти участь Зєднані Держави. Слід звернути увагу, що новий англійський прем'єр, Мекдональд, уважав своїм дипломатичним обов'язком запевнити французького прем'єра про своє бажання причинитися до поладнання всіх спірних справ Англії з Францією шляхом рурського порозуміння. Справа окупації Надренії належить до найбільше спірних справ цього роду. Те, що діється в Палатинаті: де Франція хоче виторгти сильний сенарятисичний протинімецький руд, не дуже до впадоби Англії.

Коли нині по кількарічних досвідах доводиться новому англійському урядові ще раз торкатись цих самих справ, у яких новій формі його становище до Версайського договору стає щораз важче. Як

договора фірма „Антанти“ не розби- лась, досить її тір: Версайський договір, треба, якомога, обходити крутими стежками. Досить зовсім випадкового збігу обставин: смерті Вільсона з одночасним інтерв'ю американського журналіста, що мав на його особу — і вже „старий“ і „новий“ світ крутиться до- вокола старої історії... і документів. „Таймс“ з д. 8-го ч. м. присвячуючи цій справі вступну статтю, пи- ше: Цей інцидент є прикладом: чим „робом зовсім звичайненькі теми можуть на дель-дла внести безладдя у ведення діл. Не бачимо причини, чому вони мали би мати який-небудь вплив на політику. Те, що Льюїс Джордж думає або ду- мав про Надренію має нині не ве- личке значіння. Ціла проблема Над- рені прибрала на протязі остан- нього року новий характер. Її треба розглядати на ново і світлих свіжих подій. Ось що складається на нову і винятково важку європей- ську проблему: саїжо дискредито- ваний рух націоналістичних „сепаратистів“; нерішуче становище німецьких про- мисловців; сароба різних Надрен- ських політиків, що би прикласти свої плани і аспірації до несприят- ливого натиску з боку Франції; зміни- лі фази цього натиску; незасовані рух французької опінії, що лежить поза ним усім; широкі та поважні перспективи, що простягаються при цих постійних змінах на про- сторі Надрені. Це є проблема на яку уряд мусить зосередити свою головну увагу. Він не може дозво- лити собі на гаяння часу над супер- ечками про справи — померші“.

А проте всі ці померші справи є звязані з живучими справами єв- ропейської політики. Їх не можна забути, не поладнавши у новій формі. Приятелі Вільсона можуть під своїм вражінням його смерті, обурюватись і заявляти, що „аме- риканський народ прийме з дово- денням виступ свого бувш. прези- дента у згаданій справі, без огляду на те, який він“; але це є тільки форма чемності. Саме тому, що Вільсон був великим ідеалістом — він приклав свою руку до скле- дення договору, якого практичних наслідків не в силі був передбачи- ти. І не диво, що нині такий ре- альний політик як Льюїс Джордж соромиться свого підпису на цьому договорі і хотів би якось зазначи- ти свою опозицію до нього.

На порозі другого п'ятиліття повсюдного часу.

Велике «мислення Бенеша про авторитарну політику».

(Докладніше.)

Відносини Чехословаччини до Франції були все як найкращі. Треба було ці відносини закріпити якимсь правним актом зі станови- ща міжнародного права. Створити отже прямі договори уніормовані з Францією зносини не означало нічого иншого, як закріплення до- теперішнього фактичного стану пра- вною формулою. І так дійшло до того, що „ми йдучи дотеперішніми нашими шляхами на політиці трактатів, заключили відомий фран- цузсько-чехословацький договір з 25 січня 1924 р., який я вважаю одно- ю зі заповук нашого державного існування та середньо-європейсько- го мира“.

„Договір не має ніяких тайних додатків. Він дозволяє обом дер- жавам на достаточну свободу, що видно вже хочби з цього, що не зобов'язує він жадної сторони до ніякої автоматичної акції, лише до взаїмного порозуміння і спільної політичної лінії в випадках, де тан- говані спільні інтереси обох дер- жав. Він є так сконцепований, що до нього може приступити кожний, що хоче проводити в життя полі- тичку мира, Союзу Народів, визна- вання „обов'язуючих міжнародних зобов'язань і трактатів і кожний, що бажає причинитися до скорого і остаточного замирення Європи“.

Взаїмовідносини Чехословаччини з Англією були від початку до- тепер як найкращими. Чеська ми- рова повсюдна політика, чеська по- міркована політика супроти побі- джених, поміч для Австрії і Угор- щини, російська політика, як також деякі загальні господарські інтереси зблизили Чехословаччину так дуже до загальних напрямків ан- глійської політики, що все це при- дало їй великі симпатії в Англії,

З цього епізоду ясно видно: що політичне життя народів з високою культурою, може дозволити собі одночасно на якийсь більший зав'язку критику фактів та людей і в парі з цією критикою, а навіть завдяки неї, творити нові умовини життя та працювати в них, не рахуючись з примарами вчорашньої днини.

що очевидно чехословаччина ду- же цінить і про що буде старатися і в будуччині.

„Для нас — каже Бенеш — му- сять вистарчатися дотеперішні зно- сини з Англією, вони прештою бу- дуть диктуватися і в майбутньому обосторонніми інтересами. Наша політика не має ніякого наміру що- небудь змінити в дотеперішніх від- носинах до Англії. Через ці відно- сини ми зблизилися до Англії і во- ни остають в повній гармонії з британською політикою. Договір з Францією не стає нам тут на пе- решкоді. В цій справі ріжнородні англійські критики дуже помиля- лися і зовсім але зрозуміли наш до- говір з Францією. Тепер розуміють належно цю справу офіційні ко- ла, а й публична англійська опінія починає також добре визнаватися в справі“.

Чехословаччина все бачила і те- пер бачить найпевнішу заповуку європейського мира в англійсько- французькому зближенні. І тому чеські дипломати все підкреслюва- ли коначність збереження Великої Антанти. Тепер Чехословаччині тим більше залежить на тому, що би французько-англійські відносини ви- яснилися і покращали, бо вона має вже договір із Францією.

Противники і критики чехосло- вачької політики договорів вказу- ють на те, що ці договори явля- ються саме причиною зброєв од-

них проти других і вгадують со- бою цілковито передвоєнні дого- вори та союзи одних проти других. На думку тих противників і крити- ків Чехословаччина повинна опер- тися єдино на Союз Народів і пра- мувати до невтілення своєї тери- торії. Бенеш підкреслює, що всі ці закиди не мають рації. Опертися на Союз Народів і провести не-в- тілення неможливо вже хоч би тому, що Союз Народів має лише моральний великий вплив, а цілком не розпоряджас ніякою реальною силою, якою міг би реалізувати свої постанови. А сама ідея не-в- тілення збанкрутувала ще в 1914 р. на що доказом Бельгія. Дальше в самому Союзі Народів панує тепер тенденція ослаблення арт. X. ста- туту Союзу, отже того артикулу, який має забезпечувати існування малих держав. Від зміни того арти- кулу роблять залежним вступ до Союзу Народів Зєдинені Держави північної Америки і інші держави, які ще не є членами Союзу. Таких чиним не могла чехословацька рес- публика цілковито опертися на Со- юзі Народів, а примушена була шукати сама при допоміж договорів як найпевніших гваранцій свого існування.

Накінєць своєї промови вказав Бенеш на найважливіші моменти, що мали місце останніми днями в між- державній політиці. А до цих заре- кохує італійсько-югословянський до- говір, зміну уряду в Англії, справу санації Угорщини на зразок санації Австрії та визнання Совітів Англією й Італією.

Шарль Жід про большевицьку Росію.

Відомий французький економіст і кооператор Шарль Жід, що неда- во буз у Росії, висказав у розмові зі співробітником „Нас Шрікер Шай- тунг“ деякі дуже цікаві погляди про теперішній стан большевизму.

Жід думає, що большевизм корис- тується тепер у Росії розмірно значною незалежністю і розвиток її являється єдиноким відрадиним моментом в сучасному економічному житті Росії. Жід, якому тепер 76 літ, говорить, що йому влада в очі перевага молодих людей і людей середнього віку на улицах Москви над старшими. Він не знає, чим це пояснити: чи старці полимиралі з голоду, чи їх порозстрілювали, чи

вони поутікали, та у всякому ви- падку він підкреслює, що його си- вий волос притягав до себе на ули- ці загальну увагу. Він уважає, що літа важкої смуті і насильства ціл- ковіто змінили склад російського суспільства. Тепер, каже Жід, куль- турою в західно-європейському розумінню розпоряджають лише революціонери, які одержали освіту в Франції або в Німеччині. Лише вони розуміють і знають французьку мову, а давня аристо- кратія, поміщики і дворяне, зникли. Вагагалі в кишиній Росії мало ду- мають про заграницю, все населення занате виключно собою. Згідно з його поміченнями особливо небез-

ІЛЬКО БОРЩАК

Лист з Парижа.

Слова і промі французьких письмен- ників. — Повинні відродження Украї- ни в книжках на чужині.

Наївні люди — а їх так багато! — вважають, що професія літератора найлекша і найкорисніша. Дійсно: „лишіть усе, що Вам приїде в го- лову“ а за це платять добре за кожний рядок! Така наївність має своє джерело в кількох фактах, як нпр. 6 мільонів франків гонорару за три романи Дюма, 400.000 франків Віктора Гюго за перше видання „Нуждарів“ і півмільона Понсон де Терая за його „Рокямбола“ або фантастичні гонорарі Едмонда Рос- тана за його „Сугано де Bergerac“. Тому не зайвим нагадати, що поза кількома відомими письменниками більшість далека від багатства.

Особливо цікаво буде може на- гадати авторські гонорарі в мину- лому. Безсмертний Корнейль, автор „Сіда“ одержував за свої п'єси по 1000 франків, що здало йому славу „корнстололюбної людини і спе- кулянта“. Отже, можна зрозуміти, скільки заробляли поети, які не мали його генія... Правда, що того- часні автори шукали джерела дохо- дів у присвятах. Вони надписували на першій сторінці своєї праці імя високої і багаті особи, яку вони обсидали всіма можливими комплі- ментами. Це мало свій вплив і ці особи добре платили за такі при- святи.

Поет Фуретієр, великий майстер у цих справах, запевняє, що не- учки-меценати платили найкраще. Кор- нейль присвятив свою драму „Ци- ну“ якомусь спекулянтові Монтору, що розбогатів на постачанні і яко- го він прирівняв до... цесаря Авгу- ста... не більше і не менше! Мон- тору заплатив за це 9000 фр. і справ- ді, зробив некепський інтерес, бо без Корнейля, ніколи ми не знали би навіть про його імя. А проте Корнейль помер у нужді.

Нижній Расін краще від свої справи. Коли він оженився в 1677 р. всі його п'єси, не рахуючи „Естер“ і „Аталії“ давали йому по 21.000 фр. Річ нині рідка: Колись істо- ричні праці давали більше прибут- ку, ніж твори чистої літератури. Щасливий вік французький „Вели- кий Вік“. Перш усього пенсії, на- давані історикам, випличувались точнійше, ніж іншим особам. Канц- лер Сегюр слідував сторожко, що- би історик Mezeray (який між ин- шим, амалював у своїй історії пор- трет Анни Ярославни!) точно одер- жував свою пенсію, „лякаючись, що би цей „не згадав його але у своїй історії“... Зручний панегірист міг так вести свої справи, що хар- чувався роскішно, мав слуг, коні і т. и. Досить нагадати Петро Ає- тіні підчас Ренесансу, що своїм пе- ром примушував володарів тренті- ти і жив у достатках, хоча був тільки памфлетистом, правда, тала- нтовитим.

Віконт д' Авенель видав книжку, якою тут користуємось „про дохо- ди інтелегентів від 1200 р. до 1913

р.“ Це цікаві досліди про джерела доходів адвокатів, лікарів, артистів і літераторів, на протязі століть. Як би Мольєр не був директором театру, то певно помер би в нужді. Буало, правда, залишив спадщину 286.000 фр., але він дістав їх „від ласкавого короля“. Важко не зга- дати й про один анекдот, що тра- пився з Расіном. Людовик XIV, запросив Расіна на прийяття. „Який сквидал! — гарчали придворні. — Цяж людина нічим не є...“ Король був иншого погляду, довго розмов- лив з Расіном на літературні теми, але бідний Расін перелів тему на політику. Людовик XIV, негайно перебив йому: „Тому, що Ви доб- рий поет, то хочете бути міністром?... Це зовсім ріжні річі“. Ця правда і досить не втратила своєї ваги.

Що торкається т. за авторських прав, то вони були звернені до зе- раце в XVIII. в. Фільсоф Кондієк продав свій „Нарис про людське знаття“ за... 675 фр. Твір другого фільсофа, Монтескіє, що мав таку славу: „Дух законів“, розійшовся на протязі року в 18 виданнях, але єдиний зиск, який мав з нього ав- тор був у тому, що його імя стало відомим у Англії і Англії: радо кузували від нього... вино, з його виноградинків. Жан Жак Руссо, який не мав виноградинків і взагалі ні- коли не мав грош-ів, боровся три роки, щоб виторгувати від своїх видавців за „Соціальний контракт“... 2200 фр.! А вреті продав усі свої твори за ренту 1400 фр.!

З великих французьких письмен- ників добре від свої фінансові спра-

ви Вольтєр. Під кінець життя він мав річної ренти 350.000 фр. Але це все придбав не за книжки, хоч якою величиною він був тоді в Єв- ропі. — а зі спекуляцій сіном, кін- ми, борошном і т. п. Зрештою він сам признав, що „сподіється гро- шового заробітку з писання, хоча би й архиторів, це значить бути дурним і це може завести людину хіба в домовину“...

Одним з наслідків відродження України це те, що на географічних атласах і в каталогах великих кни- гообрієнь з'явилась знову назва У- країни, така поширена в XVII і XVIII. віці. Перекинувши останній каталог Бритійського Музею (1921 р.) я ба- чив з приємністю під назвою „У- країна“ цілу низку творів з україно- знавства. Особливо багатий Музей виданнями „Союзу Визволення У- країни“, яких, між иншим, дуже мало у париській „Національній Бібліотеці“. Є й такі бібліографічні рідкості, як твір Нольде про Украї- ну на українській мові.

При цій нагоді не можна оми- нути морчанко факту, що наші ви- давці абсолютно не розуміють ваги та значіння, яке має для нашої справи надсилка своїх видань до великих європейських книгообрієнь. У той час, коли в „Національну Бібліотеку“ у Парижі постачають сила російських та польських ви- давництва, про наші й не чють. Со- ром і тільки!

пеку будить там Польща, якій російський народ приписує війсьничі наміри, в той же час Польки зі свого боку побоюються небезпеки з боку Росії.

Жід порівнює большевицьку Росію з проваленою феодальною державою, в якій політичні права належать 400.000 комуністичних „патриотів“, що панують над 125 мільонами кріпаків. Смерть Леніна на думку Жіда, не буде мати ніякого впливу на долю большевицького режиму. Ленін був всюди присутнім (всюдишним) і невидимим як тибетанський Ляма. За кожний раз, коли присутнім згадувалось на якомусь зібранні імя Леніна, всі присутні вставали і співали інтернаціонал.

Богослуження в католицькій церкві, на думку Жіда ніщо, в порівнянні з ним пієтизмом до Леніна і нема нічого припускати, що померший Ленін не стане на засіданні об'єктом такої культу для російських комуністів. Даліше говорить Жід про систему організації народної освіти від початкових шкіл до університетів, яка зводиться до того, щоби виховати на протязі 15—20 літ покоління, переняте ідеями комуністів. Жід спостерігав дефіляди дітей підчас святкування революції попри трибуни народних комісарів. Діти ці кричали „ура“ цілком так само як батальони червоної армії.

На питання кореспондента, чи сучасний російський режим являється регресом цивілізації, Жід відповів, що відповідь залежить від цього як розуміти слово цивілізація. Коли розуміти під тим комфортом сучасного життя, свобідні установи сучасної держави, поважання прав людини, то це без сумніву так. Але коли порівняти теперішнє становище маси російського народу зі становищем перед революцією, то по думці Жіда, маса ця не є більше щасливою чим була перед тим. Він вважає навіть можливим твердити, що становище селян і робітників погіршилось, хоч і за страшну ціну.

НАДІСЛАНЕ.

За надіслане редакція не відповідає.

КОНЦЕРТ
Російської оркестра 25 п. н.
під особ. управлінням капельмейстера в неділю і свята щоденно також пополудні
від 15. лютого 1924.
в каварин „ВАРШАВА“.

НОВИНКИ.

— Не вільно писати по українськи. В р. 1919 польські війська заарештували у м. Гринька Терешаків в Ямичинях пару коней, кілька безрого і багато домашнього приладдя. Пошкодований заарештував до Головної Реквізиторської Комісії у Варшаві з проханням повернути йому кошти та відшкодувати втрати. Як відповідь на прохання дістав вище названий „орієнтований“ такого змісту: 1) тому, що в Гр. Терешаківській вні подання по українськи, і не по польськи; 2) тому, що урядовою мовою в Польщі є польська мова; 3) тому, що в Польщі навіть скарги чужинців до польської влади мусять бути написані по польськи, звертається апелюючи скаргу в Гр. Терешаківській без подання.

— Опечатання „Медициної Громади“. В понеділок 11 лютого ц. р. відбувалися з скаргою „Українська Медична“ при вул. Рутівського у Львові зазначені загальні збори т-ва „Українська Медична Громада“. На зборах був присутнім представник поліції і о диво! В той самий час прийшов відділ поліції до дошки „Медициної Громади“ при вул. Руській 3, яку поліція відняла при помочі шлюсаря, перевел там ревізію і не знайшовши нічого, локаль то в „Медициної Громади“ опечатала. Що значить опечатання, для нас відомо. Це є певна ознака того, що за який час послідує акт про розв'язання цього останнього українського студентського товариства, яке ще існувало у Львові. Довго поліція в дамоу внаслідку небажання і незлічима. Бо як розуміти логіку на загальні збори, присут-

ПО ШИРОКОМУ СВІТІ.

Петергоф-Ленінск.

Петергофські робітники рішили звернутися до Всеросійського Центрального Виконавчого Комітету з домаганням перевести Петергоф на Ленінск.

Вугілля в Англії.

За останній тиждень добування вугілля в Англії дійшло до суми 4,717,000 тон проти 5,848,000 тон з попереднього тижня.

Французько-бельгійський договір.

В бельгійському парламенті продовжуються гострі дебати по питанню ратифікації французько-бельгійського торговельного договору. Соціалісти з одного боку, а католики з другого вискакують проти ратифікації. Жаспар заявив, що під час голосування над законопроєктом про ратифікацію він поставив питання про довіру для уряду.

Зворушення в Швеції.

А. В. повідомляє що в Москві відбули поважні зворушення. Товпа робітників ходить по вулицях, грабить склади і магазини. В зв'язку з тим в місті проголошено стан поготівля. По вулицях кружляють панцирні автомобілі. Багато осіб арештовано.

Кріза уряду в Німеччині?

З Берліна подають, що дня 20. ц. м. буде скликана нова сесія Райхстагу. У зв'язку з тим вибух поважний конфлікт між різними партіями, що можливо доведе до упадку кабінету Маркса і роз'їзання парламенту.

В Греції.

„N. W. Journal“ подіє з Атен, що там сподіються монархістичного перевороту. Цей переворот приготується роялістами від давня. Уряд сконцентрував у столиці великі відділи військ, щоб не допустити до зворушень. Роялісти стремлять всіма силами до повалення теперішньої влади. Республіканська преса домагається арештування провідників роялістичного руху.

Большевицька відповідь Англії.

Раковський вручив Мекдональдові в міністерстві закордонних справ большевицьку відповідь на останню англійську ноту. Його розмова з Мекдональдом тривала пів години. Про зміст ноти комунікують: Большевицький уряд вискажує у своїй відповіді вдоволення з нагоди останньої англійської ноти та виявляє готовність обговорити в прийнятій формі всі важні біжучі питання. Большевицький уряд надіслав в найкоротшому часі уповноважених до Лондону. Уповноважені дістануть доручення на урегулювання справи англійських претенсій до Росії та на налагодження шляхів для одержання кредитів в Англії. Большевицький уряд висловлює згоду з англійським поглядом, що взаємне довіра та немішування у внутрішні справи є необхідними умовами закріплення дружних відносин між Росією та Англією та накінець повідомляє, що на Раковського наложено обов'язки большевицького charge affaires у Лондоні.

ОСТАННІ ВІСТІ.

Італійсько-радянські переговори.

Совітська преса містить ноту вручену румунським посольством у Варшаві совітському послу Оболєнському. В ноті румунське правительство висловлює згоду, щоби 6. березня почалися торговельні переговори у Відні.

Італійський амбасадор у Москві.

Совітське правительство дало згоду гр. Манцонієму, якого планується на Італійського амбасадора в Москві. Манцоніє виїздить нині до Москви.

Посередництво Мусоліні в справі Танжеру.

В політичних римських колах говорять, що Мусоліні посередничтиме в справі Танжеру, досі спірній між Францією в Еспанією. В Парижі схильні до уступок в користь Італії відносно Танжеру.

Міжнародна конференція.

През. Кулідж згодиться на міжнародну конференцію в справі обмеження зброєнь. Сен. Кінг вніс резолюцію, на основі якої прелід. Кулідж одержить повноваження запросити правительства всіх держав на конференцію.

Товпа в боротьбі з сепаратистами.

З Пірматенс повідомляють, що перед правительственным будинком, у котрім зібралися були сепаратисти,

зібралася велика товпа людей і почали облягати будинок. Сепаратисти забарикадувалися. Товпа облягла будинок бензиною і підпалила його. Коли будинок облягла полум'я, сепаратисти старалися вийти. Кількох наступаючих дісталось до середини. Пришло до сутички. Сепаратистів, котрі виїшли з будинку, поубивала товпа. Між ними був і правит. комісар Шваб. Перед будинком вбито 17 люда, між ними 14 сепаратистів.

Америка не візьме участі в конференції.

„Н. фр. Пр.“ повідомляє з Риму, що в тамошніх колах подають вістку, що Америка не візьме участі в конференції в справі обмеження морських зброєнь, скликаній Союзом Народів до Риму навіть у неофіційній формі. Америка пояснює своє рішення тим, що не хоче щоби її представники засідали при одному столі з представниками совітської Росії.

Безпеченство східних греків.

З Варшави повідомляють: Під проводом през. ради мін. відбулася конференція при участі м. н. мін. внутр. і загр. справ, просвіти і коменданта панства поліції. Предметом нарад була справа охорони східних границь, котрих теперішній стан оставляє багато до бажання. Конференція ухвалила напрямні, що мають послужити для уздоровлення відносин.

Арештування в Тернопільщині.

Для 30. і 31. січня ц. р. арештовано в Чистякові пов. Тернопіль, 15 місцевих громадян під завітом, що належать до тайної протидержавної комуністичної організації з метою викликати повстання у Східній Галичині і прилучення її до Радянської України. В саний річ розходилося тут про так звану „Селінську Раду“, місцеву політичну організацію в рамках оголошеної у Львові програми української соціалістично-демократичної партії. Цю раду очолював в Чистякові осею м. в. заходами Івана

Вальоризаційний Франк.
Нині 14. с. м. вальориз. франк = 1,800,000 на 14—17 лютого 1,800,000. Франк вальоризац. тютюновий від 11—17 лютого 1,800,000, залізничний і поштовий від 1—15 II. 1,900,000.

Курс грошей.

Львів, дня 13. лютого 1924.

Нині дальше тенденція зривкова. Обсяг отриманий.

Долар ам.	9,750,000—9,800,000
Долар канад.	9,000,000—9,100,000
Чеські корони	278,000—282,000
Лей	44,000—00,000
Фунти штерл.	38,500,000—39,000,000
Марк нім. стар. см. тис.	000,000—000,000
Франк. фланкй	420,000—000,000
Франк пр.	157,000—000,000
Франк бельг.	180,000—000,000
Гулден голанд.	34,000—00,000
Ліра італ.	39,000—00,000

Золото

20 кор.	44,000,000—44,500,000
20 франк.	39,500,000—40,000,000
20 марок нім.	47,000,000—48,000,000
10 рубл.	57,000,000—58,500,000

Срібло

Кор. австр.	900,000—950,000
5 кор.	4,500,000—4,750,000
флорент	2,250,000—2,500,000
рубли	3,750,000—4,000,000
кофінки (за рубл.)	1,600,000—2,000,000

Варшава 13. II. Долари Зед. Держави 9850, 9300, 9400, 9210, кор. ч. 262—000 фс. фр. 422,500 фс. зол. 1,800, ліри італ. 411. Фунти штер. 40,350, 40,250.

Чехи: Бельгія 364,750, 362,700, 366,700, 358,700. Голландія 2500, 3490. Лондон 40430, 39850, 40250, 39450. Нью-Йорк як голланд. Париз 424800, 422500, 426500, 418500. Прага 267500, 266000. Швейцарія 1627, 1618 і 114, 1634, 1602. Відень 131,500, 131,000, 133,000, 129,900. Італія 408,750. Букарешт 448. Бомбей 1,400, 1,350.

Ціни 13. лютого 1924. Голландія 215 Ноні-Йорк 564%, Лондон 34,62. Париз 25,97. Мехіко 25,05. Прага 16,69%, Будапешт 0,02. Букарешт 2,85. Бельгій 6,87%, Софія 4,31. Відень 0,00,81. Засті сталл. кор. 0,00,81%.

Добуша, місцевого вярубка, що тепер має пробувати на Радянській Україні. Надіслано до неї кількізнація хлопців, сільсько-співних сил і вони не проявляють ніякої діяльності так, що і не може бути мовою про її протидержавну агітацію і організацію, а весь стриваний „прогіт“ позмагається на тому, що предприняють „Землю і Волю“. Арештування відбулось через незвичайні обставини. До села зішло кілька тисяч військ поліції з невеликим числом пішки і з ціллю хаврою поліційних агентів. Обставлено всі дороги до села. Селом переїжджали військ поліції, а пішки поліції з агентами киулись робити різноманітні ревізії по різних хатах, з чого в селі повстала велика паніка, бо такої ревізії село ще не бачило. По хатах перу встали все горі ноги, забаронато з собою кождий друкований по українськи смісток паперу та нічого карітального не знайшло. Заарештовано членів „Селінської Рад“, як і тих, що до неї не належали. Імена арештованих слідує: 1) Михайло Шайнський (шт 55, коваль), 2) Богдан Дмитро Шайнський (л. 23, студ. II року техніки в Дамігу, що приїждо на село до свого батька і як раз того дня аво вертати назад до Дамігу), 3) Дмитро Кравчишак (л. 21), 4) Василь Зашкоцький (л. 21), 5) Павло Яворський (л. 32), 6) Гнат Перун (л. 21), 7) Степан Грєбас (л. 21), 8) Василь Грєбас (л. 23), 9) Степан Залуд (л. 21), 10) Микола Мішань (л. 20), 11) Василь Олійник (л. 16), 12) Михайло Зашкоцький (л. 18), 13) Дмитро Лещак (л. 24), 14) Іван Паламар (л. 30) і 15) Михайло Гафур (л. 20). Всі арештантів відставлено на санях під величезним поліційним конвоєм до Тернополя до начальника тернопільської охрани Кудеревича, а в кілька днів пізніше до тюрми окружного суду в Тернополі, де проти них ведеться слідство (суддя Гостковський) за злочин головної зрадчи з § 95 а. к. до ч. стр. Уг 164/24 (справа проти Івана Добуша і тов.). До них долучено ще і Михайло Гудзійський. Над всім проголошено слідчий арешт і Богдан, як довго вони будуть топитися в тюрменних мурах. Оборону арештованих облягає д-р Степан Баран і інтерв'ююван у їх справі у судових чинників. Можливо, що справа переїде до Львова. Читальню „Прогіт“ в Чистякові замкнуто тернопільське староство ще в дивній м. р. тому що при ревізії знайдено „Землю і Волю“, а голову читальні Олександра Лішар арештовано і він переїждє в кілька місців в тюрмі. З кінець січня зараджено ревізії в кількох читальнях „Прогіт“ в повіті (пр. в Березівці великій і низькій), арештуючи кількох людей, котрих сама поліція відтак пустила. По повіті крутяться агенти промотора, випитуючи селян про їх настрої і відносно до Польщі та про їх становище на випадок недалекої большевицько-польської війни. До сих агентів селяни відносяться з належною резервою.

— Кооператива „Український Уюстр“ 350 уділів аложили Юрій Сасія з Бориславна і 100 уділів інж. Михайло Федельський в Львові. Vivant secessitas.

